त्स्रुचः · आपस्तम्बसूत्रे विशेषः वैकङ्कत्यग्निहोत्रहवणी बाहुमात्र्यरत्निमात्री वा प्रसृताकृतिरिति ।

पुनः प्रतप्योन्नेष्यामीत्याह ॥ ८ ॥ यजमानं पृच्छेत् ।

ओ३मुन्नयेति यजमानस्तिष्ठन् ॥ ९ ॥

चतुरः स्रुवानुन्नयति ॥ १० ॥ स्थाल्याः सकाशाच्चतुरः स्रुवान् स्रुच्युन्नयति । इदं चतुर्गृहीतमाहुतिद्वयार्थम् · अतश्च पूर्वाहुत्यनन्तरं द्रव्यनाशादौ उत्तराहुत्यर्थं पुनश्चतुर्गृहीतं ग्राह्यम् · भक्षार्थस्य नाशादौ भक्षलोप एव न तदर्थं पुनर्ग्रहणम् । पञ्चावत्तिनां पञ्च स्रुवानुन्नयति पञ्च जमदग्नीनामित्यापस्तम्बवचनात् ।

स्थाल्यां परिशिनष्टि तद्ब्राह्मणः पिबेत् ॥ ११ ॥[1] नायं ब्राह्मणस्य पाने नियमः किं तर्ह्यब्राह्मणस्य प्रतिषेधोऽयम् (२. ३. १. ३१) ।

उपरि समिधं धारयन्वाग्नीमिध्यधि गार्हपत्यादाहवनीयꣳ हरति मुखमात्रे धारयन् ॥ १२ ॥ स्रुग्दण्डस्योपरि[2] चतुर्गृहीतपयस उपरि पालाशादिवृक्षोद्भवां[3] प्रादेशमात्रीं समिधमङ्गुल्याद्यन्तरितां धारयन् · अध्यधिशब्दः सामीप्ये उपरिभावे च · तेन स्रुचं हस्ते गृहीत्वा प्रथमं गार्हपत्यस्योपरि समीपऽएव धारयति ततो मुखमात्रे स्रुचं धारयन् आहवनीयं प्रति होमार्थं हरति · स्रुग्दण्डे समिधमुपसंगृह्येति शाखान्तरात्समिध उपरि धारणम् उपरिष्टात्स्रुग्दण्डे समिधमुपसंयम्येति मनुः ।

मध्ये निगृह्योद्गृह्योपविश्य समिधमादधात्यग्निज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीꣳ स्वर्ग्याꣳ स्वर्गायोपदधामि भास्वतीमिति ॥ २३ ॥[4] गार्हपत्याहवनीययोर्मध्ये अन्तराले स्रुचं मुखमात्रधृतां नाभिप्रदेशं यावन्निगृह्य नीचैर्गृहीत्वा पुनरुद्गृह्य मुखमात्रऽएव पुनर्धृत्वा आहवनीयसमीपं प्राप्य उपविश्य आहवनीयमध्ये समिधमादधाति कूर्चे स्रुचमनुपसाद्यैव सव्यहस्ते स्रुचं धृत्वा · दृष्टार्थमेतत्समिदाधानम् इन्धनार्थत्वात् अतो ब्राह्मणहस्तादिष्वर्थलोपादस्याभावः[5] ।

---

१) न क्षत्रियवैश्यौ स्वगृहेऽपि Mahâd. २) अस्पर्शयन् Mahâd. ३) वृक्षग्रहणं गुल्मलताव्युदासार्थम् Mah. ४) See Kâṇva Vâj. S. pag. ९४. ५) See २५. ४. २. — अतश्च नैमित्तिकेषु कुशस्तम्बादिषु (२५. ४. ६) न भवति Karka.